

Arvo Pärt'in renklerinde kaybolmak

Sadece 15 ölçüden oluşan, iki dakikalık bir piyano parçası zamanı durdurabilir mi?

Bir konser ruhunuzu, müziği renklerine ayıran bir prizmaya dönüştürebilir mi?

Besteci Arvo Pärt, yorumlayan Tõnu Kaljuste yönetimindeki Tallinn Oda Orkestrası ise, evet.

Arvo Pärt, kariyerinin orta yerinde tüm çalışmalarını bir kenara bırakıp 8 yıllık bir sessizlik dönemine giren, bu dönemden ses malzemesini azaltarak, en gerekli olanı kullanarak geliştirdiği yeni bir kompozisyon stiliyle çıkan bir besteci. Geliştirdiği bu stil, müzik dünyasında bambaşka bir kapı aralayarak onu “yaşayan en büyük besteci”lerden biri haline getirdi.

İş Sanat'ın 23. sezonu, bizi 2 Mayıs akşamı Arvo Pärt'in eserleriyle buluşturdu; üstelik Pärt eserlerini yorumlamadaki başarıları ödüllere tescillenmiş Tallinn Oda Orkestrası ve kurucusu, koro ve orkestra şefi Tõnu Kaljuste ile birlikte.

İş Kuleleri Salonu'nda dinlediğimiz konser, Arvo Pärt'in kendi buluşu olan

‘Tintinnabulli’ (Latince: küçük çanlar) stilinde bestelediği ilk eser olan *Für*

Alina ile başladı. Pärt'in bir aile dostunun on sekiz yaşındaki kızına ithaf ettiği

eser, bir anne-kızın ayrılışının hikâyesini anlatıyor. 15 ölçüden oluşan, iki dakika içinde kulaklarımızdan ruhumuza akıp giden eser, dinlediğim en etkileyici konser açılışlarından biriydi.

Ardından Pärt'in *Für Alina* sonrası bestelediği, stilini genişlettiği eserlerinden *Fratres*'i dinledik. Genişleyen kompozisyonla, konserin etki alanına girişimiz de derinleşti, 9 dakikalık eserde, kendimizi hem konzertmeister Harry Traksmann'ın hem de orkestranın ustalık ve incelik dolu yorumuna kaptırdık.

İngiliz besteci Benjamin Britten'a, ölümünün ardından bir saygı duruşu olarak yazılmış, Tõnu Kaljuste'nin güçlü yönetimi, çan sesleri ve ağırbaşlı timpani vuruşlarıyla bizi Britten'in ölümsüzlüğe giden yolculuğuna eşlik ettiğimiz bir yürüyüşe çıkardı.

İlk bölüm, ruhani tınılarıyla *Trisagion*'un ardından soprano ve sekiz violonsel için bestelenen *L'abbé Agathon*'la birlikte, Pärt'in müziğinin farklı bir yönüyle tamamlandı. Oda müziğinden operaya ve çağ-

daş müziğe uzanan başarılı kariyeriyle soprano Maria Listra, eseri pürüzsüz bir teknik ve duygu yoğunluğu ile seslendirdi.

İkinci bölümde *'Spiegel im Spiegel'*, *'Tabula Rasa'* ve *'Vater Unser'*den oluşan yeni bir deneyime adım attık. Pärt'in "piyanonun kemana, ana melodiye her adımda koruyucu melek gibi eşlik ettiği" bir eser olarak tanımladığı *'Spiegel im Spiegel'*, isminin hakkını verircesine (Almanca 'Ayna İçinde Ayna') bizi yansımaların iç içe geçtiği, aynayı biraz da bize çeviren bir dünyada dolandırdı.

Ardından 27 dakikalık, iki bölümden oluşan *Tabula Rasa*'yla buluştuk. ECM plak şirketinin kurucusu Manfred Eicher'in dinledikten sonra Pärt ile tanışmak üzere harekete geçtiği, Pärt'in ECM ile olan uzun yolculuğunu ve Eicher ile dostluğunu başlatan *Tabula Rasa*'nın gücünü kelimelere dökmek zor. Zamanın geçişini unutturan akışıyla eser, Alex Ross'un New Yorker için yaptığı bir Arvo Pärt röportajında "hastaların en çok dinlemek istediği mü-

zik" olarak tanımlanmıştı. Bu başyapıtı şef Tõnu Kaljuste ve Tallinn Oda Orkestrası'ndan dinlerken tarifsiz bir deneyim yaşadık.

Grammy Ödülü başta olmak üzere birçok uluslararası ödülün sahibi olan şef Tõnu Kaljuste, kurucusu olduğu Tallinn Oda Orkestrası'nı aile olarak görmesinden gelen bir kapsayıcılıkla, Arvo Pärt eserlerindeki güçlü kavrayışı ile yönetiyor.

Arvo Pärt, 1995 tarihli *Alina* albümünün kapak notalarında müziğini "tüm renkleri içinde barındıran beyaz ışığa" benzettiğini söylemiş. Işığı renklerine ayırabilecek tek şeyin bir prizma olduğunu ve bu prizmanın da seyirci olduğunu eklemiş. Pärt'in müziğini tanımlayışı ve dinleyicisine biçtiği rol de en az eserleri kadar hayranlık verici.

Tõnu Kaljuste yönetimindeki Tallinn Oda Orkestrası'nın performansını deneyimlediğimize göre, bundan sonra yapacak tek şey var. Pärt'in müziğini ruhumuzdan süzerek renklerine ayırmaya devam etmek.